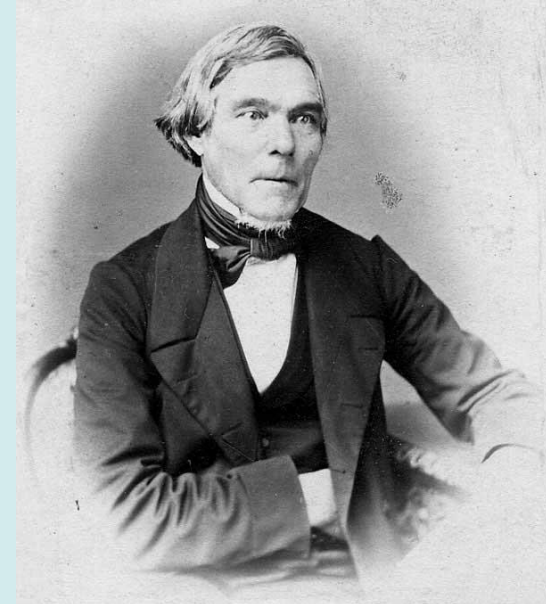

KANSALLINEN HERÄÄMINEN

- Euroopasta levisi Suomeenkin romantiikka ja nationalismi eli kansallisuusaate
- 1810-luvulla Turun romantiikka
 - kiinnostusta kansanperinteeseen ja suomen kieleen
 - Johtohahmona A.I. Arwidsson, joka arvosteli senaatin toimintaa ja vaati uudistuksia > joutui muuttamaan Ruotsiin
- 1830 - 1840-luvuilla Helsingin romantiikka. Perustettiin mm.
 - Lauantaiseura
 - Suomen Kirjallisuuden Seura

Suomalaisuusaatteen merkkihenkilöitä Elias Lönnrot

- Lääkäri
- Keräsi työnsä ohessa kansanrunoutta Suomen ja Vianan Karjalassa
 - runojen pohjalta Kalevala-eepos
 - ensimmäinen painos 1835, laajennettu painos 1849
- Kalevalan vaikutus muuhun taiteeseen – esimerkiksi Akseli Gallén-Kallelan töihin

Johan Ludvig Runeberg

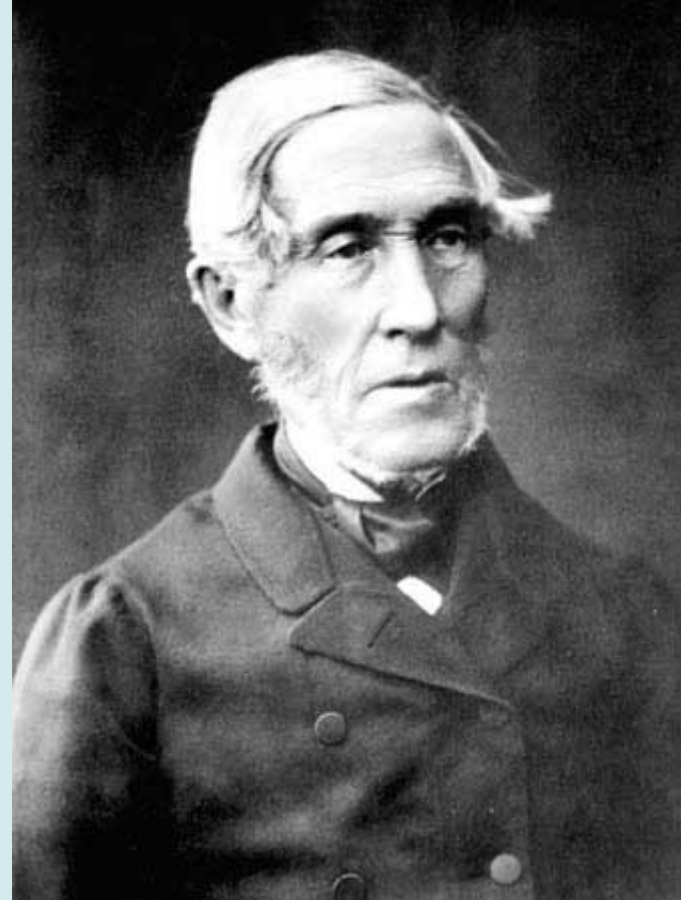
- ”Suomen kansallisrunoilija”
- kirjoitti ruotsiksi
 - esim. Suomen sodasta kertova Vänrikki Stoolin tarinat
 - Maamme-runno (Vårt land), josta Suomen kansallislaulun sanat
 - Saarijärven Paavo -runo

- venäläisten helppo hyväksyä Lönnrotin ja Runebergin toiminta → suomalaisuusaate erotti Suomea Ruotsista → ei Venäjälle haitallisia poliittisia tavoitteita

Johan Vilhelm Snellman

- filosofi, opiskellut Ruotsissa ja Saksassa
- Hegelin filosofian vaikutus
- Teos *Läran om Staten*
- äidinkieleltään ruotsinkielinen, mutta vaati suomen kielen aseman nostamista opetuksen ja kulttuurin kieleksi sekä virkakieleksi
 - Tähän päästään suomenkielisellä koulutuksella

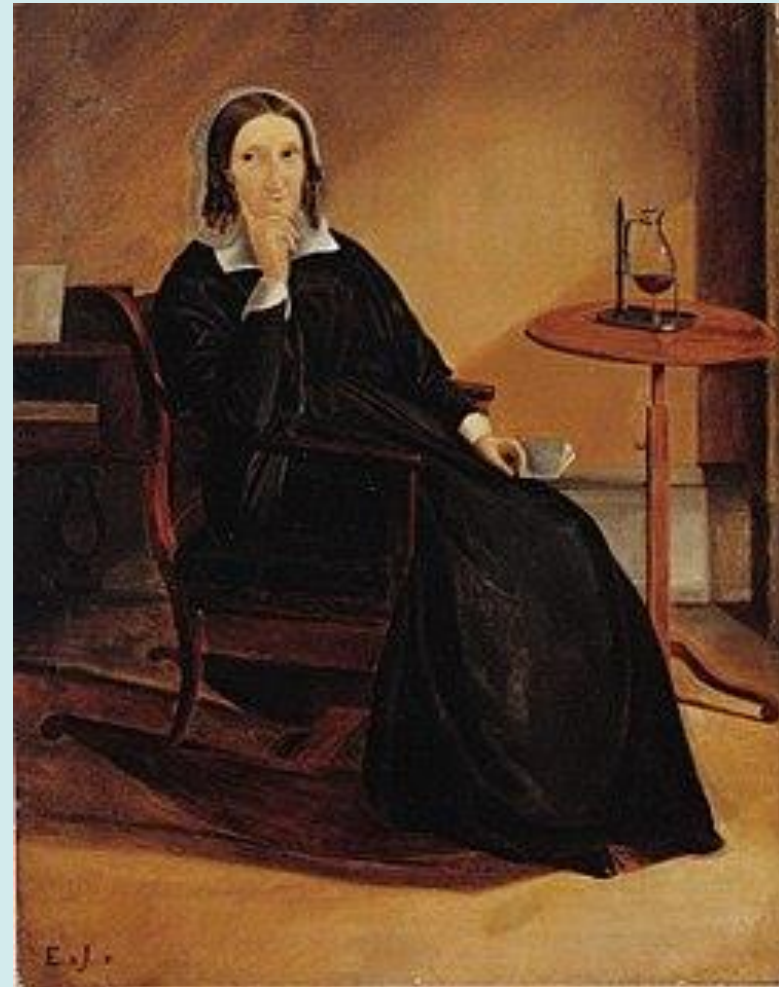
- idea Suomen kansasta, jonka kansallinen tietoisuus herätetään suomen kielen ja koulutuksen avulla
- Vaati myös kansan olojen parantamista
- radikaalejakin mielipiteitä, joiden takia joutui syrjään yliopistoelämästä pitkäksi aikaa
- Kuopion kaudella sanomalehdet *Maamiehen ystävä* ja *Saima*
- Hallitsijan vaihdos > paluu yliopistoon ja poliittiseksi vaikuttajaksi
- Kieliasetus 1863 > suomi tasa-arvoiseksi ruotsin kielen rinnalle 20 vuodessa > toteutui hitaammin.

Zacharias Topelius

- kirjailija, runoilija, toimittaja, yliopiston rehtori
- Välskärin kertomukset (1860)
- Maamme-kirja (1875)
 - historiaa, maantiedettä, yhteiskuntaoppia
- ”Satusetä Topelius”
 - kirjoitti myös lapsille

Oululainen merkkihenkilö Sara Wacklin (1790 – 1846)

- opetuksen uranuurtaja
 - kotiopettaja
 - perusti tyttökoulun Ouluun
 - johti kouluja myös Turussa ja Helsingissä
- kirjailija
 - Teos *Satanen muistelmaa Pohjanmaalta* 1844–45
 - Käsitteli Oulun ja Pohjois-Pohjanmaan ihmisiä ja tapahtumia

KIELIPUOLUEET

- ensimmäiset puolueet syntyivät kieli-
kysymyksen pohjalta
 - fennomaanit halusivat kohottaa suomen
kielen ja talonpoikien asemaa
 - Snellman, Yrjö Koskinen
 - Uusi Suometar -lehti
 - svekomaanit ajoivat ruotsin kielen ja
ruotsinkielisen sivistyneistön asiaa
 - ”liberaalit: yksi kansa, kaksi kieltä”

ALEKSANTERI II:N UUDISTUKSET

- 1848 Euroopan hullu vuosi, Krimin sota ("Oolannin sota" 1854–55)
 - suomalaiset edelleen uskollisia keisarille
- Aleksanteri II oli uudistusmielinen
- Suomen talouden kehittäminen
 - esim. Saimaan kanava, Suomelle oma raha, markka 1860, rautatiet
- Valtiopäivät koolle 1863
 - ensimmäistä kertaa vuoden 1809 jälkeen
 - säätyvaltiopäivät

- Uudistuksia:
 - valtiopäivät koolle 5 vuoden välein
 - uusi kirkkolaki, koululaki
 - uudet kunnallislait → kunta ja kirkko erotettiin toisistaan
 - aloitettiin rikoslain uudistus
 - kansakouluasetus
 - valtiopäivien myötä suomalaiset alkoivat nähdä Suomen aseman Venäjän yhteydessä eräänlaisena valtioliittona, ei Venäjän yhtenä provinssina

Aleksanteri II:n patsas Helsingin Senaatintorilla

